

YOSHLAR TARBIYASI – UMID IQBOLI.

Egamov Behzod Sharifjon o'g'li

Toshkent tumani 1-son Politexnikumining

Tarix fani o'qituvchisi

+998 95 155 57 70

Annotatsiya: Maqolada yoshlar tarbiyasining zamonaviy sharoitdagi dolzarbligi, uning milliy qadriyatlar va ijtimoiy mas'uliyat bilan uyg'unligi yoritilgan. Yosh avlodni komil inson sifatida shakllantirishda ota-ona, ta'lim muassasalari va jamiyatning o'rni tahlil qilingan. Axborot asrida tarbiyani zamonaviy yondashuvlar bilan uyg'unlashtirish zaruriyati asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: yoshlar tarbiyasi, vatanparvarlik, axborot asri, qadriyat, ma'naviyat.

Annotation: The article explores the relevance of youth upbringing in modern conditions, highlighting its integration with national values and social responsibility. It analyzes the role of parents, educational institutions, and society in shaping the younger generation into well-rounded individuals. The necessity of harmonizing education with modern approaches in the information age is substantiated.

Keywords: youth upbringing, patriotism, information age, values, spirituality.

Kirish. Yosh avlod – har bir millatning kelajagi, milliy taraqqiyotning hal qiluvchi omili, davlat va jamiyatning eng muhim ijtimoiy resursidir. Shuning uchun ham har qanday mamlakatning ertangi kuni uning bugungi yoshlari qanday tarbiya olayotgani bilan bevosita bog'liqdir. Ayniqsa, XXI asr — axborotlar, texnologiyalar va global madaniyat asrida yoshlarning ma'naviy dunyosi, axloqiy qarashlari va hayotga bo'lgan munosabatini to'g'ri shakllantirish nihoyatda muhim vazifaga aylangan. Tarbiya bu — shunchaki nazorat yoki odob o'rgatish emas, balki shaxsning ongini, tafakkurini, qadriyatlar tizimini shakllantirish jarayonidir.

Bugungi kunda dunyo bo‘ylab ro‘y berayotgan madaniy, axboriy va ijtimoiy jarayonlar fonida o‘z milliyligimiz, tarixiy merosimiz va ma’naviy an’alalarimiz asosida yoshlarni tarbiyalash masalasi yanada dolzarb tus olmoqda. Ayniqsa, O‘zbekistonda yoshlarga oid davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlari, bu borada qabul qilinayotgan strategiyalar va amaliy dasturlar — barcha imkoniyatlar yoshlarning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qilmoqda. Biroq imkoniyatlar qanchalik keng bo‘lmasin, agar tarbiya masalasi chuqur anglanmagan, muvofiqlashtirilmagan va ongli yondashuvga asoslanmagan bo‘lsa, u kutilgan samarani bermaydi. Shu sababli, bugungi kunda yoshlarni milliy qadriyatlarga sodiq, ijtimoiy faol, ma’naviy yetuk va zamon bilan hamnafas insonlar sifatida shakllantirish — nafaqat davlat, balki har bir oila, ta’lim muassasasi va butun jamiyat zimmasidagi umumiy vazifadir.

Asosiy qism. Tarbiya masalasi qadimdan Sharq falsafasida markaziy o‘rinni egallagan bo‘lib, buyuk allomalarimiz — Al-Farg‘oniy, Al-Xorazmiy, Ibn Sino, Alisher Navoiy, Ahmad Yassaviy kabi mutafakkirlar tomonidan shaxs kamoloti, axloq va ma’naviyatning asosiy mezonlari sifatida talqin qilingan. Ularning fikricha, chinakam komil inson — bu faqat bilimli emas, balki ma’naviy yetuk, vatanparvar, halol va ijtimoiy mas’uliyatli shaxsdir. Bugun bu qarashlar o‘z ahamiyatini yo‘qotgani yo‘q, balki yanada kuchaymoqda.

Yoshlar tarbiyasida, avvalo, oila birlamchi ijtimoiy institut sifatida alohida o‘rin tutadi. Ota-ona farzand uchun birinchi o‘qituvchi, birinchi tarbiyachi va birinchi ideal hisoblanadi. Bolalikdan beriladigan mehr, e’tibor, axloqiy saboqlar va shaxsiy namuna farzandda muayyan qarashlar va tamoyillarni shakllantiradi. Shu bois, tarbiya jarayoni eng avvalo oiladan boshlanishi va izchil davom etishi lozim. Shuningdek, maktab, kollej va oliy ta’lim muassasalari nafaqat bilim beruvchi, balki tarbiya beruvchi muassasa sifatida faol ishlashi kerak.

O‘zbekistonda yoshlarga oid davlat siyosati bugungi kunda sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarilmoqda. “Yoshlar – kelajagimiz” dasturi, Yoshlar ishlari agentligi, Prezident maktablari, IT markazlar, kreativ maktablar va sport komplekslari —

bularning barchasi yoshlar salohiyatini ro'yobga chiqarishga xizmat qilmoqda. Biroq bu imkoniyatlardan foydalana olish, ulardan to'g'ri yo'nalishda foydalanish tarbiya tizimi bilan chambarchas bog'liq. Yoshlar ongida mustahkam hayotiy pozitsiya, mustaqil fikrlash, tanqidiy tahlil qilish qobiliyati va mas'uliyat hissi shakllanmasa, eng ilg'or dasturlar ham samarali natija bermaydi.

Zamon talablari yoshlar tarbiyasida innovatsion va interaktiv yondashuvlarni qo'llashni taqozo etmoqda. Endilikda an'anaviy usullarni zamonaviy axborot-kommunikatsiya vositalari bilan uyg'unlashtirish, yoshlar bilan raqamli platformalarda muloqot qilish, mediamadaniyatni o'rgatish kabi yangi metodlar zarur. Shuningdek, taqiqlash va jazolashga asoslangan uslublardan voz kechib, ongli ravishda tushuntirish, hayotiy misollar keltirish, ijobiy rollarni targ'ib qilish — samarali tarbiyaning zamonaviy modeliga aylanishi kerak.

Ayniqsa, bugungi axborot asrida yoshlar ko'plab tashqi g'oyaviy bosimlarga, madaniy va axloqiy tahdidlarga duch kelmoqda. Shu bois, ularga milliy g'urur, tarixiy xotira, qadriyatlar va mustahkam dunyoqarash asosida tarbiya berish hayotiy zaruratdir. Ma'naviy bo'shliqning oldini olish faqat ijobiy muhit, ongli yondashuv va doimiy ijtimoiy qo'llab-quvvatlash orqali amalga oshiriladi.

Xulosa. Yoshlar tarbiyasi har qanday jamiyatning taraqqiyoti va barqarorligida hal qiluvchi ahamiyatga ega omildir. Bugungi globallashuv, axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi, ijtimoiy tarmoq va ommaviy madaniyat bosimi sharoitida tarbiyani faqat an'anaviy shakllarda emas, balki zamonaviy yondashuvlar bilan uyg'un holda amalga oshirish zarurati kundek ayon bo'lib bormoqda. Bu borada ota-onalar, pedagoglar, jamiyat faollari va davlat institutlari o'zaro hamkorlikda faoliyat olib borishi muhimdir.

Milliy qadriyatlarimiz, tarixiy merosimiz va ma'naviy asoslarimiz yoshlar tarbiyasining mustahkam tayanchi bo'lib xizmat qilishi lozim. Ayniqsa, jadid bobolarimiz tomonidan ilgari surilgan islohotparvar g'oyalar, xalq og'zaki ijodi va odob-axloq me'yorlari bugungi kunda yoshlarning dunyoqarashi va ma'naviyatini

shakllantirishda o‘ta muhim rol o‘ynaydi. Tarbiya jarayoni qat’iy nazorat, tanbeh yoki cheklovlar asosida emas, balki ongli yondashuv, tushuntirish, hayotiy misollar orqali amalga oshirilsa, u o‘z samarasini ko‘rsatadi.

Shuningdek, davlat siyosatida yoshlarga qaratilayotgan e’tibor — “Yoshlar – kelajagimiz” dasturi, Prezident maktablari, kreativ markazlar, sport muassasalari — bu borada keng imkoniyatlar yaratmoqda. Lekin ayni shu imkoniyatlardan to‘g‘ri va samarali foydalanish har bir fuqaroning, ayniqsa, oila va ta’lim muassasalari zimmasidagi vazifadir.

Xulosa qilib aytganda, yosh avlodni barkamol, vatanparvar, ma’naviy yetuk insonlar sifatida shakllantirish – bu umumxalq harakati bo‘lib, unda har birimiz o‘z hissamizni qo‘shmog‘imiz lozim. Faqat mana shunday yondashuvgina bizni ijtimoiy barqarorlik, madaniy uyg‘onish va milliy tiklanishga olib boradi. Zero, bugungi yosh – ertangi yetakchi, ilm-fan egasi va davlat tayanchidir. Uning tarbiyasiga befarqlik jamiyatning ertangi kuniga befarqlikdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov, I.A. “Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch”. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
2. Abdullayeva, D. “Yoshlar tarbiyasi: an’analar va zamonaviylik”. – Toshkent: O‘qituvchi, 2021.
3. Quron va Hadislar asosida tarbiya. – Toshkent: Imom Buxoriy nashriyoti, 2020.
4. “O‘zbekiston Respublikasining yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonun. 2016-yil 14-sentabr.
5. “Yoshlar – kelajagimiz” davlat dasturi. Prezident qarori, 2018-yil 27-iyun.
6. Turaqulov, B. “Ma’naviyat asoslari”. – Toshkent: O‘zbekiston, 2017.
7. G‘afurov, N. “Oila va yoshlar tarbiyasi”. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2019.
8. Yo‘ldoshev, A. “Milliy tarbiya nazariyasi va amaliyoti”. – Toshkent: Fan, 2018.

9. Jalolov, J. “Pedagogik mahorat va yoshlar bilan ishlash”. – Toshkent: O‘qituvchi, 2020.
10. Hasanov, M. “Zamonaviy pedagogika va tarbiya metodikasi”. – Toshkent: Innovatsiya, 2021.
11. Ergashov, Sh. “Yoshlar va ma’naviy tahdidlar”. – Toshkent: Ma’naviyat, 2016.
12. To‘xtaeva, M. “Yoshlarning ijtimoiy faolligi va ijtimoiylashuvi”. – Toshkent: Tafakkur, 2020.
13. Azizxo‘jaeva, N. “Ta’limda tarbiya jarayoni”. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2022.
14. Xamidov, U. “Axloqiy qadriyatlar va yoshlar tarbiyasi”. – Samarqand: Zarafshon, 2018.